

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Quibus in rebus situs sit ascensus perpetuus ad perfectiora. Cap. IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

alia mea scripta, à me in Opusculo de iudiciis, & gradibus profectus in virtutibus citata, cum hoc quoque quarto F. ante septem annos, in Bohemiâ sint mihi à prædonibus per quandam siluam iter facienti, erepta, & elapsa è memoriâ, nunc tanquam spicas pauculas relictas in meis schedis, sterili pennâ, & plus quàm septuagena-riâ manu conabor proferre, vt studiosi virtutis, præsertim tirones, sciant, quomodo & quibus in rebus debeant proficere, & ascensionibus sacris perpetui in virtutibus profectus, attingere excella perfectionis fastigia. Nam si hominis esse proprium, ait B. Laurentius Iustinianus, vt semper proficere appetat, & uinquam ab inquisitione corporeâ, & ad huiusmodi proficiendi sollicitudinem naturali impulsu ducatur, & ad hoc homo sit conditus, vt potiora semper concupiscens, perueniat quandoque ad id, quo nihil est melius, quod est ipse Deus; multo magis id congruit vitæ spiritualis studiosis, qui reliquum hominum vulgus sanctioris vitæ studiis superare conantur, vel statu perfectiore, quem amplexi sunt, ad id excitante, desiderio vitæ perfectæ assequenda valde accensi sunt. Quoniam verò, virtutes scale Iacob comparantur, vt scribit S. Ioannes Climacus, & vt inquit S. Bernardus, nemo repente fit summus, & ascendendo non volando apprehenditur summitas scale; & vt alibi ait S. Climacus, nemo vnquam repente vno simul passu scale gradus omnes conscendere potuit; quisquis in spirituali exercitio cupit perfectionis culmen attingere, vt ait B. Laur. Iustinianus, iuxta Propheta admonitionem, ascensionis sibi in corde spirituales componat gradus, per quos de virtute in virtutem proficiens, ipsum Deum ex parte comprehendere valeat, à quo plenissimè comprehensus est.

Et quidem alio modo grauibz onusti peccatis debent ascendere, alio iusti. Morum enim primus ascensionis gradus est, desistere à peccatis mortalibus; secundus, commissa peccata desistere; tertius, sacerdoti legitimo in sacramento poenitentia sincerè manifestare & piè; quartus, absolutionem à peccatis, dolore & detestatione eorum, ac firmo emendationis & satisfactionis proposito, ac occasionum proximarum fugâ confessorio promissa ex animo, obtinere; quintus, per opera satisfactionis à Sacerdote iniuncta & sponte suscepta, pro commissis peccatis Deo satisfacere; sextus, studia virtutum per bonorum operum & sacramentorum frequentationem aggredi, & continuare, ac in iis progredi, & cum diuinâ gratiâ ad hæc omnia summè necessaria, in iis vsque ad mortem perseverare. Iusti verò alios ascensionis sacra gradus habent, per quos in vitâ bonâ semper ad meliorem & perfectiorem, ducti & excitati à diuinâ gratiâ, progrediuntur, immò & currunt; eo saltem modo, quo S. Patriarcha Abraham hospites Angelos domi suæ excepit conuiuio, et si eos in primo ingressu Angelos esse ignorauerit. Excepit enim eos, inquit S. Chryostomus, cum velocitate, cum seruenti

alacritate, cum hilaritate, cum gaudio, cum magnâ incunditate: & quod per semetipsum, non per famulos, escas eis preparatas apposuerit: & neque dignum se censuit, qui assideret eis: sed illis comedentibus, adstabat ipse sub arbore, centenarius. Equum enim est, propter infinitam Dei sanctitatem & perfectionem, vt in nobis, saltem iuxta incrementum ætatis, habeant sua incrementa virtutes, quæ nos faciunt perfectos & sanctos. Electus, teste S. Gregorio Papa, & multorum fidelium Dei seruorum experientia, cum foris ætas corporis, intus si dici liceat, crescit ætas virtutis. Quod incrementum pulchrè sic explicat S. Paulinus Nolanus Episcopus; Christus, sicut in illo ipso homine, (scilicet, suâ sanctissimâ Humanitate) quem gessit, ita in nostris mentibus gradus quosdam corporeæ ætatis exequitur. Nascitur, crescit, roboratur, senescit. Sed orandus, ne in nobis diu aut iugiter paruulus, & infirmus, & pauper sit. Hoc est, ne anima iusti Deum in se habens, hæreat in vno statu, sine profectu ad meliora & perfectiora virtutum incrementa, quibus fideles suos seruos refocillat & pascit Deus. Quem admodum in sensibili cibo, vt scripsit S. Gregorius Nyssenus, si nihil eorum quæ nutrimenti causa sumuntur, pro excremento eiceretur, sed totum ad adiectionem corporeæ proceritatis assumeretur, quotidiano nutrimento per se adaugente magnitudinem, in multam proceritatem corpora excreverent, & attollerentur; itidem iustitia & omnis vna cum ea virtus, quoniam secundum eum qui mente percipitur cibi modum comesta non egeritur, altiores semper per se participantes efficit, sui semper adiectione magnitudinem augens.

Hæc magnitudo & proceritas virtutis crescentis, & ad suos supremos apices ascendentis, per actus suos, in dies perfectiores & feruentiores, diuinæ beneficio gratiæ, acquiritur. Nâ, vt benè scripsit S. Gregorius Papa: Vita Christiani dies sunt virtutes singulæ; menses autem, multiplicia facta virtutum. Ideo qui ad perfectiora ferri vult, non sit in exercitio virtutum segniss, sed per frequentes earum actus, vt monet S. Chryostomus, semper ascendat: & imitetur illos Dei seruos, qui, vt author est S. Gregorius Nazianzenus, nullum ascensus & deificationis modum (hoc est terminum, seu finem) agnoscebant. Equum enim est, vt, quemadmodum ait S. Ambrosius, Cum ætate accrescant simul studia bonorum actuum.

CAPVT NONVM.

Quibus in rebus sit sit ascensus perpetuus ad perfectiora.

Respondeo, tribus. Primò, vt in occasibus benè operandi, quæ se nobis offerunt, vel quas nos ipsi accersimus, semper ad perfectiora obiecta nostros actus conuertamus.

Secun-

proom. de grad. perfect.

gr. 4. Ser. r. de S. Andr.

gr. 25.

proom. de grad. perfect.

h. 41. in Genes.

l. 21. mor. cap. 13.

ep. 3. ad Seuer.

in. Beati qui estant.

279.

l. 4. q. 18. 18.

l. 4. mor. c. 22. alias in al. edit. 18.

h. de serp.

or. 1. in Iulian.

l. 1. O. m. cap. 17.

Secundo. Ut sine nostrarum actionum non qualicumque est bonus sit, contenti simus, sed ob perfectissimum finem, omnes nostras actiones internas & externas eliciamus.

Tertio. Ut è duobus vel pluribus bene operandi modis, semper perfectiorem eligamus.

Quantum ad primum, decet perfectionis desiderio flagrantem, non esse contentos mediocri bonitate operum, sed debent, si perfecti esse volunt, è duobus bonis eligere illud quod melius & perfectius est. Mala est ista vox multorum, inquit Gerfon, sufficit mihi vita communis: si cum multo saluari poterò, satis est. Nolo merita apostolorum, volo volare per summa, incedere per planiora contentus sum. Verus enim amor, ut ait B. Laurentius Iustinianus, gradu vno contentus non est, ad altiora semper nititur, & ad perfectiora indefinenter concupiscit attingere. Quas habet, non magni pendit virtutes, proficendi accensus desiderio. Hinc est, quod Apostolus sincero charitatis flagrans amore, aiebat: Non quod iam acceperim, aut perfectus sim, sequor autem si quo modo comprehendam, in quo comprehensus sum à Christo Iesu. Fratres, ego non arbitror me comprehendisse. Vnum autem qua quidem retro sunt obliuiscens, ad anteriora extendens me, prosequor ad ipsum destinatum brauium supernæ vocationis Christi Iesu.

Quocirca, ut practicè hanc rem declarem, cum sit perfectior status religiosorum, quam secularium, etiam sacerdotum omnium Episcopis inferiorum, ut bene docent Theologi cum S. Thoma eorum principe, perfectionis studiosus, si nihil impediatur, illum, tanquam Christi vitæ & Apostolorum similiorem amplectatur potius, quam in hoc, tot auxiliis Dei destituto, que habet ille, & tot periculis salutis, ac peccandi proximis & multiplicibus occasionibus pleno, quas non habet ille. Cum perfectior sit amor inimicorum & aduersariorum, ac beneficentia iis exhibita, ceteris paribus, maioris sit meriti, quam amor & beneficentia erga nobis additos, illi potius studendum quam isti. Cum maioris meriti sit longior oratio, quam brevior ceteris partibus, illi potius (si nihil obstat) vacandum: quam isti. Cum opera difficiliora ratione materiæ & obiecti, ceteris paribus, sint maioris meriti & perfectiora, quam facilliora & leuiora, & vno eodemque tempore tam hæc quam illa, peragi possint, præsertim tempore tribulationis & aduersitatis, difficiliora potius & laboriosiora sunt amplectenda. Cum lectio historiarum sacrarum & librorum à SS. Patribus scriptorum, ceteris paribus, perfectior sit, & vtilior nobis aliis, in eâ potius occupemus nos, quam in profanis, nisi hanc propria & peculiaris ac vera necessitas exigat, uti exigat à studioso & professore litterarum humaniorum, ac similibus, sed nullo modo exigat à Sacerdotibus, qui hæc studia non tractant, & suis absolutis studiis, ferè quieti vacant, ut se ad mortem disponant melius, & proximos fructuosius excitent ad

opera pietatis. Cum opera sponte vel ex voto facta, sint magis Deo accepta, ceteris paribus, ut docent sancti Patres & Theologi, illis potius attendendum est. Cum opera alius vtilia, Deo deponit, magis placeant, quam non æquè vtilia, etsi bona, illa potius sunt frequentanda quam hæc: nisi ad hæc præcepto aliquo vel lege indispensabili obligemur. Nam, ut dixit S. Chrysostomus, Ex beneficiis, quæcumque ad aliorum vtilitatem sunt, ea potissimum laudem promereri solent. Et ut scias, quod talia præcepta præ ceteris Deo cura fuerint, de ieiunio & virginitate differens, regni celorum meminit: ubi verò de elemosina & liberalitate, & ut nos misericordes exhibeamus præcipit, longè amplius quam regnum celorum premium promittit: Ut fiat, inquit, similes Patris vestri qui in calis est. Ille enim potissimum leges hominem similem Deo reddunt, quæ ad publicam vtilitatem faciunt. Quocirca si iudicio S. Chrysostomi opus ad temporalem vtilitatem proximi Deo gratius est, quam oratio & ieiunium, multò magis acceptum est Deo opus in spiritualem proximi vtilitatem à Deo institutum, vel ab eius Vicariis iniunctum. Proinde perfectius est audire miscellorum peccatorum confessiones, dum id potes præstare, quam tunc spirituali lectioni vel spontaneæ orationi, & multò magis quam profanæ lectioni, tunc tibi non necessaria, vel non æquè necessaria, vacare. Sanè qui Deum ardentè amat, magnoperè est sollicitus, ut eius offensas impediatur, & ut numerum Dei inimicorum minuat, ac animas Dei sanguine redemptas è diaboli faucibus eripiat, & augeat numerum iustorum, in quorum animabus Deus per gratiam tanquam in tabernaculo sibi charissimo inhabitet. Hoc autem præstant ij Dei serui, qui magnos peccatores, à peccatis absolunt: præsertim, dum ipsi id perunt, dum hanc ob rem ad templa & Confessionalia accedunt, fortè, casu aliquo inde digressi in peccato mortali morituri, & pœnas æternas inferni subituri. Quocirca sancti docent interdum orationem spontaneam relinquendam esse, ut eo tempore proximi anima iuuetur. In comparatione malorum oportet nos quod leuius fuerit eligere, inquit S. Iohannes Climacus, puta cum plerumque ad orationem assisimus, adueniunt fratres ad nos, (quantò magis si adueniant ad templum & confessionale peccatores grauati peccatis, & filij diaboli,) necessè est è duobus alterum contingere, aut scilicet orationem derelinquere, aut fratrem à nobis absq; responsione tristem dimittere: sed maior est charitas oratione. Hac enim particularis est, illam verò virtutes omnes continere pro confesso habetur. Fufius hoc ipsum docuit S. Bernardus ser. 50. in Cant. & S. Teresa in libro Foundationum c. 5. & alij Potest enim, inquit S. Thomas, contingere, quod aliquis in operibus vite actiua plus mereatur, quam alius in operibus vite contemplatiua: puta si propter abundantiam diuini amoris, ut eius voluntas impleatur, propter ipsius gloriam interdum sustinet à dulcedine diuina

Chr. h. 2.
B. Thom.
In, Habes
res eundè
spiritum
fidei.

Matth. 5.
45.

gr. 26.
Cassian.
Coll. 23.
cap. 6.

2. 2. q. 2.
182. a. 2.

contemplationis ad tempus separari. Hanc ob causam S.P.N. Ignatius in omnibus nos voluit querere, non qualemcunque, sed maiorem Dei gloriam, maius Dei obsequium, maiorem Dei laudem, maius meritum: quam, (vt ita dicam) Maioritatem, in nostris Constitutionibus, centies & quater nobis commendauit, vt numerauis, bis hanc solam ob causam, lectis à me accuratè Constitutionibus, vt huius rei certum numerum indagarem.

280.

Quantum ad secundum, quoad perfectiorem finem operum nostrorum, omnia peragenda & Deo offerenda sunt, ob motiuum perfectissimum: supernaturalis charitatis, scilicet, Deum purè propter se amatum, sine respectu & intuitu mercedis & spe præmij, etiam cœlestis. Inspicida Deo & infusilla quodammodo nostra obedientia, inquit S. Bernardus, seu etiam patientia est, nisi omnium qua vel agimus vel patimur ipse sit causa. Quia quicquid facimus, iubemur facere in gloriam Dei. Hanc puritatem intentionis rectè in operando, commendauit nobis S.P.N. Ignatius: Omnes rectam habere intentionem studeant, non tantum circa vita sua statum, verum etiam circa res omnes particulares: id semper in eis spectantes, vt seruiant & placeant diuina Maiestati propter seipsam, potius, quam ob spem præmiorum vel timorem penarum. Sibi enim nos similes esse volebat: si quidem, vt in Relatione S. Rotæ Romanæ Auditorum & Cardinalium S. Congregationis Rituum, de eo summis Pontificibus, pro obtinendâ eius Canonizatione relatum fuit: Omnes suas cogitationes, verba & opera, in Deum, tanquam in finem, referebat. Tali spiritu imbuta erat nostræ societatis spiritalis filia, & S. Ignatij spiritalibus Exercitijs sæpe exulta, alijque monialibus ea tradere B. M. Magdalena de Pazzis, solita, quæ dicebat: Si crederem, me vno solo verbo, dicto ob alium finem, quam ob amorem Dei, etiamsi non esset eius offensa, posse euadere Seraphinum, nunquam illud dicerem. Sciebat enim hæc sanctissima Virgo debere nos, si perfecti esse volumus, quantum possumus freti ope diuinæ gratiæ, tendere ad similitudinem Dei, etiam in operando. Cum ergo, Deus, vt scriptum est Prou. 16. 4. Vniuersa propter semetipsum operetur, decet nos ad eius similitudinem creatos, purè propter ipsum omnia operari: præsertim, quia, vt ait S. Chrysostomus, tunc assequimur à Deo maius præmium, cum propter ipsum sine intuitu præmij operamur, alioquin aliter operando minus lucratur. Sicut auri exigua massa, inquit B. Laurentius Iustinianus, magnum superexcedit cumulû vitis cuiusque metalli; ita pauca opera peracta cum incendio puræ charitatis in conspectu Conditoris, magis fulgent atque gratiora sunt, quam multorum exercitia laborum procedentia ex radice negligentiæ & de fonte intentionis inculca.

S. de ob. sapient. & patient.

3 p. Cōst. c. 1. §. 2. 6.

c. 73. vit. Rom.

h. 5. in ep. Rom. in mor. col. 2. discipl. & perfect. mor. con. c. 24. col. 3.

h. 4. in fin. diu. piet. cap. 16.

Pulchrè hanc veritatem declarauit Deus S. Gertrudi Virgini, alibi ni fallor à me recensitâ, sed & hoc loco aptè iterandam. Cum enim ei

Christus D. cum S. Ioanne Euangelistâ apparuisset, vidit S. Ioannem sedentem, quandoque calamus intingere in cornu quod manu tenebat, & ex eo litteras nigras conscribere: quandoque verò intingens calamus in vulnus amatorium lateris Iesu, quod coram se apertum patebat, & exinde roseas litteras faciebat, distinguens eadem rubra scripta, partim nigro colore, partim aureo. Intellexitq; per ea que nigro colore erant scripta, designari opera illa, que sunt in memoriam Passionis Christi, pro emendatione Ecclesiæ affectu speciali. Per hoc verò quod eadem rosea scripta, partim erant nigro colore partim aureo distincta, intellexit, quod illa qua in memoriam Passionis Dominicæ sunt tali intentione, quod ille qui ea facit, desiderat per ea gratiam Dei obtinere, vel similia, que proprie cedunt salutis, ab iis describuntur colore nigro. Illa verò que sunt ita purè ad laudem Dei in vnione Passionis Christi, & ad salutem vniuersitatis, quod omnino abrenuntiat quis omni merito, premio, & gratia, vt saltem possit Deo laudem & amoris exhibitionem offerre, describuntur colore aureo. Quia quamuis predicta opera copiosam apud Deum obtineant remunerationem, illa tamen qua sunt purè pro amore laudis Dei, multò maioris sunt meriti ac dignitatis, & insuper conferunt homini in infinitum maius augmentum salutis æternæ.

Sed satis non est operari perfectè ob finem supernaturalem seu motiuum supernaturale & obiectum diuinæ charitatis, sed opus est, vt huic perfectissimo fini adiungatur causa impulsua faciendæ actionis, impellens ad eam ob rationes æternas. Quâ de re tale fuit nostri B. Aloysij Gonzagæ monitum: Eò religiosior eris magisq; pius, quò tuam vitam diligentius secundum rationes æternas, minus verò secundum temporales gubernaueris: sic, vt nihil ames, nihil desideres, nihil lateris, nihil oderis, vel auerferis, nisi pietatis causa. Tibiq; persuadeas, hoc demum esse religionem pietatemque profiteri. Ad quæ verò extendat seonus Dei seruorum operandi secundum rationes æternas fuscè disserui in Opusculo de negociatione cœlesti l. 2. cap. 3. seu num. 212.

Plura de hac puritate intentionis in operando, vide suprâ in explicatione secundi F.

Quantum ad tertium, scilicet ad perfectiorem operandi modum, non satis est bona perfectiora eligere, eaque ob perfectissimum diuini amoris finem peragere, sed necesse est, vt fiant omnia modo quo fieri possunt perfectissimo. Est enim verum sit, quod docet S. Thomas, non effici transgressorem præcepti aliquem, ex hoc, quòd non optimo modo impleat, sed sufficere, quòd quocunque modo impleat illud, tamen salutare consilium est perfectionis studioso, vt omnia faciat modo quàm potest perfectissimo. Hoc & Seneca suo modo agnouit: Non in factio laus est, sed in eo, quem admodum fiat. Quocirca, vt bene scripsit B. Laurentius Iustinianus: Virtutes sectanda, qua mortales

de casta conuub. cap. 18. 182.

12. vit. cap. 5.

lib. de Abrah. cap. 5.

lib. de Cain. & Abel. cap. 1.

1. Cor. 11. vit. Rom. 12. 11. h. 2. 1. 1. de comp. & comp. col. 1. in Mos.

2. 1. q. 184. a. 3. ad 2.

ep. 95.

ad

decalta
coram
cap. 18.
18.

li. vit
cap. 5.

lib. de
Abrah.
cap. 5.

lib. de
Cain &
Abel. 7.

1 Cor.
11. vit
Rom. 12.
11.
12.
13. 11.
de comp.
& compl.
col. 1.
10 Moral.

13.

ad fidereas prouebunt calorum sedes, ed altius subli-
mando, quo peraguntur perfecti.

Modi autem perfectius adiones virtutum exercenti,
& bene operandi sunt hi.

Primus est, ne vlla nostra actio à nobis procedat
veluti casu & ex Consuetudine, sed ex imperio
vel influxu alicuius virtutis. Hoc sibi ex
Dei lumine præfixerat monitum noster B. A-
loyus Gonzaga, oranu propriâ scriptum, &
post mortem inuentum: Cum Dei causa procrea-
tus sis, tui officij est, non modo ab omni prauo opere ab-
sistere, verum etiam ab indifferente aut inuili: quin
potius quod proprius semper ad Deum accedas in id om-
ni studio incumbes vt nullum factum, nullum consilium
tuum non à virtute dimaner. Et quidem à virtute
ob finem supernaturalem operante, vt omnia
opera sint meritoria vitæ æternæ.

Secundus, opera quæ non habent certum affig-
natum tempus quo fieri debeant, quanto citius
faciuntur illud: Qui citò dat, bis dat. Nam, vt ait
S. Ambrosius, ponderas hospitalitatem Abrahæ,
qui festinanter occurrit Angelis: Non satis est fa-
cere, nisi etiam matures quod facias. Festinanter enim
manducare Pascha lex iubet. Vberiores enim fructus
habet celebrata deuotio Idem alibi ponderans oblationem
Abelis & Cainæ Abrahæ: Culpa Cain,
inquit, fuit, quod obtulit sacrificium post dies. Sacri-
ficium autem & celeritate commendatur & gratiâ.
Vnde præceptum est: Si voveris votum, non facias mo-
ram reddere illud. Et cap. 8. Prima voti gratia est,
celeritas solutionis. Denique Abraham filium suum ad
holocaustum iussus offerre non post dies, vt Cain, obtu-
lit, sed exurgens mane stravit asinum suum &c. Habes
in Euangelio dicentem D. Iesum: Zachæe festinans des-
cende, & ille festinans descendit, & accepit illum gau-
dens. Et idem probauit Dominus eius affectum, & eum
celerit remuneracione donauit, dicens: Quia hodie salus
huius domui facta est.

Tertius modus perfectè operandi est, vt om-
nia opera nostra bona fiant cum feruore quàm
maximo. Non est quidem vlla præcepti obliga-
tio, vt feruenter faciamus id quod facimus,
sed consilium est Dei, qui vult nos amulari cha-
rismata meliora: & per Apostolum monet, vt si-
mus spiritu feruentes. Hoc voluit Iosue, cum di-
xit suis: Vt seruiatis Deo in omni corde & in omni a-
nima vestrà. Deus enim, inquit B. Laur. Iustinianus,
sicut auarus est pigris ita feruentibus cognoscitur esse
municus: præstat libentius quàm retineat, queritque
cui ad lucrum tribuere possit. Bene scripsit Plutar-
chus. Vt non est verus amor qui caret zelotypiâ; ita
non amat vehementer virtutem, nisi qui ardet e-
mulatione rectè factorum ab aliis. Ille autem ardor,
idein est, quod feruor.

Quartus modus, perfectè operandi est, cum
magnâ reuerentiâ obire eas functiones, quæ
Deo & eius Vicariis Superioribus nostris debentur
sue ex obligatione præcepti vel regulæ, sive
ex impulsu consilij. Idè etiam priuatæ preces im-
petatæ ab Ecclesiâ, & sponte susceptæ, vel à Re-

gulâ alicuius Ordinis præscriptæ, stando, am-
bulando & (quandoque) decenter sedèdo, reci-
tari possint, ceteris partibus, satius est id genibus
flexis facere. Talis enim corporis situs, maiorem
præ se fert erga Deum reuerentiam. Idè Chri-
stus D. etsi naturâ diuinâ Patri esset æqualis,
tamen orans in hortu, & ad mortem se præpa-
rans, *prociens in faciem suam prolixè orauit. Irre-
uerens est, inquit Tertullianus, etsi non sanctus,
nec perfectus, assilere sub conspectu contrarij, conspe-
ctum eius, quem tu maxime reueraris ac veneris.* Idè orat.
Quantò magis sub conspectu Dei viuus, Angelo adhuc
orationis adstante. Factum istud irreligiosum est, nisi
exprobremus Deo, quod nos oratio fatigauerit. Et qui-
dem non tantum ex parte Dei hæc reuerentiâ
Deo exhibenda est, à nobis, sed etiam ex parte
nostrâ, qui sumus multorum scelerum contra
Deum commissorum conscij. Idè S. Iohannes
Climacus monuit: Ita in prece tremens, nec aliter
quàm reus iudicio assistens: vt & interiore & exteriori
habitu fauorem iudicij insti concilies.

Idem dicendum est proportionè quadam, de
magnâ reuerentiâ Superioribus exhibendâ, non
tantum eâ quæ à Diuinis legibus præscripta est,
sed etiam illâ, quæ eis ex supererogatione de-
betur, & fuit exhibitâ à Sanctis; quamuis citra
peccatum omitti possit. Nam si Ethnici sic ho-
norandos esse natu maiores iudicauerunt, vt cre-
diderint,

*Hoc grande nefas, & morte piandum,
Si iuuenis vetulo non assurrexerat.*

Quantò magis quæuis erga Superiores Dei vi-
carios irreuerentiâ, studioso perfectionis vitan-
da est: Idè noster B. Franciscus Borgia peculiari
cultu venerabatur eos quoque qui officij Su-
periorum erant defuncti, honorans in iis Deum,
cuius vices antea obibant.

Porro inter modos reuerentiæ erga superio-
res, præcipuus est eorum iudicij acquiescere ex
animo: Admirabilis hæc in parte fuit reueren-
tiâ erga superiores sanctissimâ & sapientissimâ
Virginis Teresiæ: Hæc enim, vt scribunt eius
vitæ immaculatæ præcipui Scriptores, dicere
solebat: Si omnes Angeli caeli ei dicerent aliquid, &
eius Prelati aliud: quamuis sciret esse Angelos Dei, non
quod illi, sed quod superiores eius dicerent, hoc faceret.
Superiorum enim obedientia in S. Scriptura commen-
data est à Deo: idè est (vt loquuntur Theologi) de
fide, & in hoc non potest esse deceptio: at reuclationes,
quas valdè difficile est dignoscere an sint diuinæ, an
diabolicæ, an à naturali phantasiâ ortæ, possunt
esse, & solent, meræ illusiones. Idè Christus D.
vt commendaret omnibus reuerentiâ erga
superiores, & recursum ad eos in dubitationi-
bus; cum sanasset leprosum, remisit eos ad Sacer-
dotum iudicium, dicens: Ite & ostendite vos Sacer-
dotibus. Iusserat enim antea Deus, vt Sacerdotes
de leprâ & sanatione eius iudicium ferrent. Si
ergo suprema Veritas D. Iesus, etiam miracula
sua certissima & verissima, & diuinâ, subiecit

Matth.
26. 39.
Luc. 22.
43.
I. de orat.
cap. 13.

1. 7. &
28.

Iuuen. sat.
13. ed. T. 8.

Ribera
1. 4. c. 10.
Ioan. à Ie-
sul. 4. c.
15.
Did. Ie-
pes in ep.
Neapol.
impr.
1604.

Luc. 17.
Leuit. 14.

Sacerdotum iudicio, quos sciebat suæ personæ & doctrinæ hostes infensissimos, quantò magis religiosi subditi, immo & seculares, sua omnia Superiorum iudicij & decreteris debent subdere, & iis ex animo acquiescere, & hac quoque ratione reuerentiam illis debitam exhibere

284. Quintus modus, operandi perfectè est, vt omnes nostras actiones: occupationes, miniisteria, functiones obeamus & exerceamus, & exequamur, iuxta normam à Superioribus nostris, Dei Vicariis, præscriptam, etiam tunc, cum sine peccato eam transgredi possimus, Exempli gratiâ. In nostrâ Societate præscriptum est, ne Sacerdotes (intellige, quando nulla gravis causa subest aliud faciendi) in Missa dicendâ tam breues sint, vt semi-horam non expleant: neue tam longam, vt multum excedant. Si quis hæc non seruarit, Missam quidem (si cetera requisita non desint) bene dicet, sed non perfectò modo, quia

Regulam sui Ordinis transgredietur: quæ, etsi ex S. Fundatoris mente culpæ noxam non inducet, tamen si non seruetur, Sacrificium Missæ perfectò modo non offeretur Diuinæ Maiestati: *Perfectum enim est, (vt definiunt sacri & profani scriptores) cui nihil deest.* Eodem modo, si vel Superiorum consilium, vel recepta & probata consuetudo bonæ alicui actioni, certum tempus vel locum præfixerit, illa actio bona, tempore alio vel loco peracta, bono & perfectò modo non fiet. Idem iudicium fit de alijs. Nam, vt ait S. Basilius, *In omni re, quam facimus vel dicimus, habere rationem conuenit idoneæ opportunitatis temporis, & quod iis alieni nihil admisceri debeat.*

Sextus, perfectè operandi modus est; cum quodam, cælesti operum decoro omnia peragere & priuatim & publicè. *Spectaculum enim sumus, vt ait Apostolus non tantum Angelis, sed etiam mundo, & hominibus, dum in oculis hominum aspectabiles verlamur. Ipse incessus, & motus, inquit S. Hieronymus, vultus, sermo, silentium, quædam decori, sacri præferant dignitatem.* Qui hoc modo operantur bona, plus ceteris operari videntur. Talis erat operandi modus in B.V. Mariâ, de quâ S. Bernardus scripsit, *singulares in ea fuisse virtutes, quæ videbantur esse communes.* Et, de ipso S. Bernardo in eius vitâ scribitur: *Vitam regulamque communem emulabatur, nil in suis actionibus præferens, obseruantia singularis.* In ipsis tamen communibus, erat illi singularis puritas & deuotio non communis. De nostro quoque B. Stanislao, scribit in eius Vita Sacchinus: *Aded cunctis in rebus absolutam honesti formam renore æquabili tenuis expressit, vt vel consueta domestica disciplina munera obiens, quandam us splendorem insolitum & lucem adderet. Itaque etiam tum cum eadem solùm quæ ceteri faciebat, plura tamen atque ampliora videbatur præstare quam ceteri.*

285. Septimus, operandi perfectè modus est, vt & priuatim & publicè coram alijs, in omnibus operibus nostris virginea quædam modestia, &

omnium corporis membrorum (non tamen affectata, nec hypocritica) compositio, ac humilis mansuetudo & prudens appareat, non nostram (quod absit) sed Dei solius pensans gloriam. Nos, inquit Minutius Felix, *non notaculo corporis, sed innocentie ac modestie signo facile dignoscimur.* Non mirum. Quia, vt ait S. Ambrosius, *vox quadam animi, est corporis motus.* Talis erat frater S. Gregorij Nazianzeni Cæsarius, quem laudans, ait: *In omni parte corporis gratiam, & veluti in sonis ac fidebus habebat concentum. Sanctorum enim, vt scribit S. Chrysostomus, non tantum verba, sed etiam ipsi vultus, spirituali gratiâ pleni sunt.* Vt de pop. S. Meletio Episcopo Antiocheno idem scripsit: *Non solùm docens, aut loquens, sed tantum si videretur, satis erat ad inducendam virtutum cælestium doctrinam, in eorum qui videbant animas.* Tali solùm loquendi & comedendi modo, S.P.N. Ignatius multos ad Societatem traxit, vt testis oculatus in eius Diario scripsit P. Ludovicus Casalius. Habuit enim S.P.N. Ignatius, *modestiam diuinâ, vt loquitur, & id iureiurâdo confirmat eius familiaris, Ioannes Antonius Viperanus Episcopus Iuuenacensis.*

Præter modestiam adit etiam humilis & prudens mansuetudo. Hoc docuit B. Mariam Magdalenam de Pazzis Christus Dominus: *sunt omnia opera tua facta cum tantâ mansuetudine, & cum actu aded humilis, vt reserant magnetem ad trahendas creaturas ad Deum: & cum tantâ prudentiâ, vt sint regula membris meis, id est, animabus religiosi & suis proximis.*

Octauus, operandi perfectè modus est, hilariter pro Deo omnia facere. *Hilarem enim datorem diligit Deus: Est candor, inquit S. Bernardus, quem sibi induit is, qui miseretur in hilaritate.* Etenim si inueneris illum quem Propheta depingit iucundum hominem, qui miseretur & commodat, nonne is tibi videtur, de ipsa animi iucunditate induisse candorem quendam pietatis vultui pariter suo & operi suo? Sicut è regione, si ex tristitia vel ex necessitate quis tribuat, non candidum planè, sed tetrum præferi manu & fronte colorem. Et ided hilarem datorem diligit Deus. Nunquid & tristem? Perfecto qui respexit ad Abel ob alacritatis candorem, auertit faciem à Cain, quia conciderat facies eius: vtique à tristitia & luore. Aduerte qualis color tristitia, seu inuidia sit, qui Dei à se auertit aspectum. Quocirca, vt monet B. Laurentius Iustinianus, *Dei seruus famuletur latenter, vt Deo amabilis reddatur: Sanctosq; imitetur Angelos, qui indicibili dulcedine & iucundissimâ Conditiori suo obediunt charitate.*

286. Nonus, perfectè operandi modus est, tam perfectè peragere singula, vt operatio nostra adæquetur nostræ cognitioni, quam habemus de modo perfectè peragendi illud opus. Hoc quoque noster B. Aloysius Gonzaga in suis curabat operibus, vt mentis suæ lumen factis æquaret. *Homini enim ratio, vt ait B. Laurentius Iustinianus, cum splendore illustratur sapientia, & Diuino ap-*

Arist. 5. metaph. cap. 16. Cl. Alex. l. 1. pæd. cap. 6. Amb. l. 2. de Iacob cap. 5. B. Tho. 1. p. q. 4. a. 1. Moral. Reg. 14. c. 1.

1. Cor. 4. 9. in c. 2. Tit.

5. 4. de Assumpt. l. 3. cap. 1.

285.

in Octa. uio. l. 1. Offi. cap. 18.

Orat. 10. h. 3. ad b. 3. ad

in Proc. fu Muri. nculi.

1. par. vitæ cap. 10.

2. Cor. 9. 7. in Cant. Psal. 111.

de discip. & perf. mon. con. c. 24.

286.

l. 2. vitæ cap. 7.

pro-

propinquat lumini, est quedam spiritualis regula & magistra virtutum, per quam, quid rectum quidue obliquum versetur in corde, quid agendum, & quid omittendum sit, sufficienter intelligit. Ideo Christi legitimus servus & perfectionis amator, nunquam cesset rationis iudicio virtutum actus examinare, ne incuria discretione, vitium sub virtutis velamine ad opus exeat. Cum autem non aequale lumen Deus servis suis omnibus communicet, sed perfectioribus maius, & perfectius, & vt ita dicam, subtilius, & magis a terrenâ materia disiunctum, hinc fit, vt perfectiores Dei serui modo perfectiore omnia agant: vt apparet ex doctrinis & dictaminibus ac monitis eorum, quæ in eorum Vitis describuntur. Et hoc est monitum à Christo D. datum B.M. Magdalene de Pazzis: In omni actione tuâ internâ & externâ, respice semper illam puritatem, quam te feci intelligere. Hoc quoque cordi erat S.P.N. Ignatio. Quocirca epistolas suas ad externos, præferim viros primarios, sic concludebat: Infinita & summa bonitas nobis dignetur dare suam gratiam completam, vt eius sanctissimam voluntatem agnoscamus, & illam integrè compleamus. Hoc est, adæquentur opera nostra cognitioni, quam ex Dei lumine, de modo illa petagendi, habemus.

Decimus modus perfectè operandi traditus, est à sanctis, & seruatus à nostro B. Aloyfio Gõzaga: Sic statues, vt quodlibet munus, officium, negocium, cum Christi sanctorumq. exemplo consentiat. Cum enim Sancti, sed maximè Christus D. perfectissimi omnia, etiam minima, opera sua petegerit, tunc nostra quoque opera perfectò modo fieri à nobis, si fuerint, quantum possibile est, illis similia. Credendum est, inquit S. Gregorius Nyssenus, idcirco vitas præstantissimorum virorum exquisitissimè perscriptas esse, vt vita nostra imitatione ad virtutem ac bonum, rectius deducatur. Vita enim beatorum hominum, vt scripsit S. Basilius, litteris tradita, sunt velut imagines quædam viue diuine Reipub. ad bonorum operum incitationem proposita. Vnde quemadmodum pictores, vbique quando imaginem ex imagine pingunt, identidem ad exemplar respicientes, characterem ad suum opificium inde transferre conantur; ita oportet eum qui studet seipsum omnibus virtutis partibus perfectum reddere, sanctorum viuas velut simulachra quædam viua & efficacia respicere, illorumq. bona opera per imitationem sua facere. Quoniam verò non in omnibus Sanctis æqualiter elucent omnes virtutes, sed magis vna in vno, altera in altero, idè operum nostrorum actus conformandi sunt, vt cum virtutibus similibus, quæ in aliquo sancto præ ceteteris eminebant, consentiant. Qua de re sic scripsit B. Petrus Damiani: Erasleotes Zeuxis, magno à Crotoniatis conductus est pretio, vt Diane simulachrum insigne depingeret: poposcit omnes vrbes virgines in vno speculo colligi, vt futuri elegantiam operis, ex earum posset specie mutuari. Ita & tu ab alio promptam obedientiam, ab alio seruentissimam charitatem, ab isto

pernoctationis excubias, ab illo diuturni silentij descensuram, quatenus sicut ille diuersorum corporum habitudines, ad vnius simulacri speciem transtulit, sic & tu ex variis sanctorum virorum virtutibus, vnius in te veri Dei restaures imaginem. Sed maximè Christi D. vita proponenda est tanquam pulcherrima imago, cui assimilanda sunt omnia opera nostra, vt modo perfectò opere mur. Deus Verbum, inquit Clemens Alexandrinus, est imago, in quâ nulla est macula: ei omnibus viribus tentandum est, animam similem efficere. Et cap. 3. Christum vocas nostrum pedagogum & ducem vite optimè degenda, cuius factorum similitudinem par sit operando referre. Idcirco S.P.N. Ignatius materiam nostrarum meditationum & cõtemplationum esse voluit Christi D. vitam, vt ei omnes actiones nostras, quantum cum Diuinâ gratiâ possemus, conformaremus, & inter alia docuit: etiam si, nullo superaddito, laus Dei par foret, ad maiorem tamen imitationem Christi, eligamus potius cum eo paupere, streto, & illuso, pauperiem contempnum, & insipientia titulum amplecti, quam opes, honores, & sapientia estimationem.

Vndecimus modus operandi perfectè est traditus à S. Thoma: Similiter nos diligentiam apponere debemus, vt singula opera nostra, quantum vnquam melius possumus, faciamus, ex omni virtute D.N. Iesu Christi, & cum omni desiderio triumphantis & militantis Ecclesie, & sub nomine Creatoris: quasi tota salus nostra, & omnis laus Dei, & vniuersitatis vilitas, (pondera lector verba singula) ex vno opere dependeat: quasi nunquam ad id opus reuersuri, neque aliud postmodum facturi. Hanc vltimam particulam commendauit Christus D. B. M. Magdalene Pazzie, tradens ei regulas perfectè viuendi, quarum vna est eiusmodi: Imaginare omnia opera & verba tua fore vltima. Qui verò hoc cederet de suis verbis & operibus, ita in iis procederet, vt paulò antè docuerat S. Thomas, & Sancti eximij fecerunt.

Porò vt his modis perfectè operemur, valdè conducet, si hæc, quæ iam adferam, monita seruabimus.

Primum est, traditum à Christo D.S. Brigittæ: Sponsa mea debet habere domum, & in domo tria: panem, potum, edulsum. Panis est voluntas bona & sincera, qua sicut panis confortat corpus & dat vires, arterijs & neruis omnibus fortitudinem; sic voluntas bona confortat hominem in bono, augmentat amorem Dei, facit ei mundum vilescere, patientiam fortificat, spem glorie adipiscenda roborat in tantum, quod omnia aduentitia hilariter amplectitur: & sicut panis recipit ad se omnem putredinem interiorem, & cum hac in secessum vadit, & homo mundatur, sic voluntas bona omnem putredinem vitiorum extrahit. Potus, quem debemus habere in domibus nostris, est diuina præmeditatio in omnibus agendis. Corporalis enim potus duo bona habet: extinguit sitim, & facit bonam digestionem. Quicunque enim aliqua bona facere proponit, si considerat secum & diligenter reuoluit priusquam

quam faciat, quia honor Dei ex hoc prouenit, qua uilitas ad proximum, qua commoditas ad animam, & noluerit facere, nisi aliquam uilitatem diuinam in opere suo perpendit esse, tunc opus illud habebit bonum processum quasi bonam digestionem. Tunc si qua indiscretio in opere faciendo occurrere poterit, citius reprehenditur: tunc, si quid distortum fuerit, citius corrigitur, & opus suum rectum & rationale & adificatum coram hominibus erit. Nam qui in opere suo diuinam prameditationem non habet, neque uilitatem quarit anima & honorem Dei, etiamsi opus suum processum habebit ad tempus, in fine tamen nisi corrigatur intentio, erit in nihilum. Secundo potius extinguitur sitis. Quae est sitis peior quam peccatum prauae cupiditatis & irae. Et, si homo prameditatur qua inde prouenit uilitas, quam misere sentit, qua remuneratio si restituitur, mox per gratiam Dei extinguitur sitis illa praua. Tercio, in domo debet esse edulium: hoc facit duo: Primum in ore meliorem saporem, & melius conuenit corpori quam solus panis. Secundo, facit delicatorem carnem, & meliorem sanguinem, quam si esset solus panis & potus. Edulium hoc, est sapientia diuina, qua non est praecise in literaturâ, sed in corde, & bona uitâ, & bono opere. Quia considerat, rationabilis fore diligenda ea quae aeterna sunt, quam quae casura. Vnde abiicit superflua, contentus de solis necessariis, laborat in amore Dei quantum potest. Vide ibi haec fultius explicatus à Christo Domino.

Li. Offic.
cap. 13.

Secundum monitum est S. Ambrosij: *Quarendum est in omni actu, quid personis, quid temporibus conueniat atque atibus, quid etiam singulorum ingenis sit accommodatum. Sape enim quod alterum decet, alterum non decet: aliud iuueni aptum, aliud seni: aliud in periculo, aliud in rebus secundis. Saltauit ante Arcam Domini Dauid, non saltauit Samuel: nec ideo ille reprehensus, sed magis iste laudatus.*

l. 3. de cō-
fid. c. 4.

Tertium monitum est S. Bernardi: *Spiritualis homo; omne opus suum trinâ consideratione proueniat: Primum, an liceat, deinde an deceat, postremò an expediat. Nam etsi constet in Christianâ Philosophiâ, non decere nisi quod licet, non expedire nisi quod licet & decet, non continuo tamen omne quod licet, decere aut expedire consequens erit.*

Ti. Offic.

Claudam hoc caput monito Ciceronis, ut confundantur ab Ethnico, qui secus operantur: *Omni actio vacare debet temeritate & negligentia: nec uerò agere quicquam, cuius non possit causam probabilem reddere.*

CAPVT DECIMVM.

288.

Chr. fer. 1.
& h. 2. in
Genel.
Greg. l. 4.
ia 1. R. c. 3.

Quae nos excitare possunt, ut semper feramur ad perfectiora.

Primò, nos excitare debet Dei uoluntas per sacram scripturam, quae, ut aiunt sancti, est Dei ad nos missa per sacros Scriptores epistola: In qua

haec legimus inter alia nos ad perfectionem maiorem ac sanctitatem excitantia: *Tu perfectus eris coram Deo tuo. Deut. 18. 13. Sancti estote, quoniam ego sanctus sum. Leu. 11. 44. Et c. 19. 2. Estote perfecti, sicut Pater uester caelestis perfectus est. Matth. 5. vit. Fratres gaudeite perfecti estote. 2. Cor. 13. 11. Elegit nos, ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius. Eph. 1. 4. Sitis sine querela, & simplices filij Dei, sine reprehensione. Philip. 1. 14. 15. Secundum eum qui uocauit uos sanctum, & ipsi in omni conuersatione sancti sitis. 1. Pet. 1. 15.*

Secundò, ut semper ad perfectiora feramur, nostri creatio id exigit, ut simus quam simillimi Deo, quod nullo modo assequi poterimus, nisi semper ad perfectiora feramur. Quae de re sic scripsit S. Leo Papa: *Si fideliter, dilectissimi, atque sapienter creationis nostrae intelligamus exordium, inueniemus hominem à Deo ad imaginem Dei conditum, ut imitator sui esset auctoris: & hanc esse naturalem nostri generis dignitatem, si in nobis, quasi in quodam speculo Diuina benignitatis forma respicenda.*

Hinc Sancti Patres Graeci & Latini, ponderantes illa uerba Gen. 1. *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram*, diuersum quid putant esse imaginem, & similitudinem: & per imaginem, significari dona Dei naturalia, per similitudinem uerò virtutes supernaturales. Id quod est ad imaginem Trinitatis, inquit S. Anastasius sinaita Patriarcha Antiochenus, *in essentia incorporea & intelligens & materiae expertis, & incomprehensibilis anima nostrae, omnes homines habemus similitudinem: id autem, quod est ad similitudinem, ij soli habent, qui seipso recreantur, ea uita institutione qua est ex Virtute: qui Deum habent in se inhabitantem & gratia, quodammodo sunt ueluti Christi, in Diuinitate simul & Humanitate. Idem asserunt alij zech. Sancti Patres. Quocirca cum in Deo sit infinita perfectio virtutum, ut Deo quam simillimi simus, curandus est nobis quam maximus in uirtutibus profectus, ut Dei uirtutibus assimilemur.*

Tertio, ad hoc nos excitare debet Dei Incarnatio. Quia ut ait S. Augustinus, & S. Chrysostomus, & S. Thomas, *Deus factus est homo, ut homo fieret Deus. Hoc autem fieri non potest, nisi semper ad perfectiora feramur, ut quam proximè accedamus ad Deum per imitationem diuinarum eius perfectionum & uirtutum. Vniuersusque eorum qui in hierarchiâ cooptati sunt, inquit S. Dionysius Ateopagita, in eo posita perfectio est, ut pro sua quisque uirtuti parte, ad Dei imitationem contendat. Ideò S. Gregorius Nazianzenus monet: *Simus ut Christus, quoniam Christus quoque sicut Pascha, nos efficiamur Dei propter ipsum, quoniam ipse quoque propter nos homo factus est. Et, ut idem ait alio loco: Huc magistra lex tendit: huc exanimata Deitas: huc assumpta Caro. Clarius hoc expressit B. Laurentius Iustinianus: *Haec possissima Incarnationis Verbi causa fuit, quatenus per assumptum hominem***

289.

S. 1. deie
iun. dec.
mensis.

l. 7. he-
xam.

292.

Ambrosi.
de dign.
cond. hu.
Bal. h. 10.
hexam.
Hier. in
c. 28. E.
zech.
Chr. h. 9.
in Genel.
Aug. cot.
Adim. c. 5.
Damale.
l. 1. fid.
cap. 11.
Bern. S. 1.
de Ann.
209.
Aug. S. 13.
de temp.
57.
decol.
hier. c. 5.

Or. 40. in

pascha.

nos: efficiamur

Dei propter ipsum,

quoniam ipse quoque

propter nos homo factus est.

Et, ut idem ait alio

loco: Huc magistra

lex tendit: huc exanimata

Deitas: huc assumpta

Caro. Clarius hoc

expressit B. Laurentius

Iustinianus: Haec

possissima Incarnationis

Verbi causa fuit,

quatenus per assumptum

hominem